

Posudek na bakalářskou práci Markéty Zítkové Ego-dokumenty českých šlechtičen raného novověku.

Markéta Zítková si vytýčila ve své bakalářské práci za cíl přispět k současnému intenzivně se rozvíjícímu studiu života šlechty v raném novověku rozbořením několika edic pramenů soukromé provenience, přesněji řečeno osobních svědectví, která pocházejí z kruhů českých šlechtičen 17. století. Konkrétně jde o paměti Alžběty Lidmily z Lisova a korespondenci Polyxeny Lobkovicové z Pernštejna, Alžběty Homutové z Cimburka, Zuzany Černínové z Harasova, její dcery Alžběty Myslíkové z Chudenic a konečně Kateřiny Žerotinové z Valdštejna. Téměř tím vyčerpala příslušné edice, stranou ponechala pouze Tischerovu edici Sylvie Černínové, roz. Caretto-Millesimo, neboť autorka dopisů nepatřila k tomu okruhu šlechtických žen, na které se práce zaměřila, tj. žen původem (alespoň částečně) z českých předbělohorských rodů. Srovnání s písemností paní Sylvie by bylo jistě zajímavé, ale čas vymezený na přípravu bakalářské práce je nedovoloval. V úvodní kapitole své práce autorka stručně shrnuje přínos české historiografie ke studiu šlechtické ženy v raném novověku a podává charakteristiku tzv. ego-dokumentů, z nichž vychází. Přehled po mém soudu zachytil vše podstatné, snad jen měla být připomenuta i publikace Eva nejen v ráji, která vyšla r. 2000 pod redakcí M. Lenderové a obsahuje k danému tématu zejména cenný článek V. Bůžka. Autorka uvádí publikaci jen v seznamu literatury. Charakteristika použitého typu pramenů i jednotlivých edic je po mém soudu velmi zdařilá. Vlastní text práce je rozdělen do dvou částí. V první autorka podává, převážně na základě literatury, ale zčásti i s přihlédnutím k vytěženým pramenům, medailónky jednotlivých pisatelek, ve druhé pak rozebírá několik problémových okruhů, které právě v dané době patřily k základním, tj. náboženství a víru, sňatek a manželství, rodinu (a také vztah ke smrti) a konečně sociální a mezilidské vztahy. Sama uvádí, že tím myšlenkový svět pisatelek zdaleka není vyčerpán, že by bylo možno studovat i další otázky, ovšem pro potřeby bakalářské práce bylo nutno výběr sledovaných problémů omezit a způsob, jakým to M. Zítková učinila, je po mém soudu velmi promyšlený, neboť zachytil to, co bylo v dané době nejpodstatnější a pro co zároveň prameny přinášejí nejvíce materiálu. Při analýze sledované problematiky vychází autorka především z výše uvedených pramenů, ale neopírá se jen o ně a pokouší se na základě znalostí ze studia příslušné literatury zasadit postoje jednotlivých pisatelek do širších souvislostí. Pokud jde o vytěžení pramenů, považují je za velmi dobré, zejména oceňují, že se autorka nesnaží za každou cenu hromadit citáty, což je v současné době příznačné zejména pro některé práce s historicko-antropologickou inspirací, jejichž četba se tím stává velmi obtížnou. M. Zítková se spíše pokouší na základě promyšlení jednotlivých pramenů i příslušné literatury o samostatné charakteristiky vnímání jednotlivých stránek dobové reality sledovanými šlechtičkami. Místy však by bylo důslednější citování pramenů přece jen na místě.

Jako celek je práce po mém soudu velmi zdařilá. Autorka se dokáže zamyslet nad jednotlivými problémy a zformulovat svůj vlastní názor na věc, navíc práce je napsána čtivě a dobrým stylem a je na ní vidět osobní zaujetí tématem. Výjimečně se ovšem setkáme s některými formulacemi, které prozrazují jistý chvat při dokončování práce, ale tomu se u prací tohoto typu dokáže vyhnout jen málokdo. Plně doporučuji práci k obhajobě a navrhuji známku výborně.

V Praze 15. září 2006.

Prof. PhDr. Eduard Maur, CSc.